

Motion till riksdagen

1987/88:Jo794

av Ylva Annerstedt (fp)

om freonanvändningen

Utsläppen av klorerade flourkarboner – i internationella sammanhang kallade CFC – i Sverige kallade freoner efter handelsnamnet på en av produkterna – har väsentlig betydelse för uttunnningen av det skyddande ozonskiktet i stratosfären.

Den ökade mängd ultraviolett strålning som når jordytan på grund av minskningen av ozonlagret orsakar bland annat en ökning av antalet hudcancerfall hos människan. Dessutom leder ökad UV-strålning till minskad produktion av viktiga jordbruksväxter och av plankton i havet. På lång sikt hotar det minskade skyddsskiktet i stratosfären att kraftigt rubba jordens klimat genom att en s. k. drivhuseffekt uppstår.

Freoner används som drivmedel i sprayförpackningar, som jäsmedel i hård och mjuk skumplast till bl. a. möbler, fordon och förpackningar, som kylmedium i kylanläggningar och värmepumpar samt som lösnings- och avfettningsmedel. Under 1980-talet ökade freonanvändningen trots förbud mot användning i sprayförpackningar. Den största ökningen sker inom tillverkning av hård skumplast.

Det finns goda möjligheter att återvinna freon eller ersätta användandet med nya processer och/eller produkter.

I maj 1987 överlämnade naturvårdsverket en rapport till regeringen angående åtgärder till skydd för ozonskiktet. Där föreslogs bl. a. att föreskrifter skulle utfärdas för konstruktion, drift och skötsel av kylanläggningar och värmepumpar för att begränsa utsläppen av CFC-köldmedier till atmosfären.

Enligt rapporten borde föreskrifterna bl. a. omfatta övergång till CFC 22 där så är tekniskt möjligt, ökad användning av indirekta system, skärpta krav på konstruktion och underhåll samt krav på särskild behörighet för installation och underhållsåtgärder som berör köldmediekretsen.

Sedan dess har ingenting hänt. För vissa av åtgärderna krävs att en viss övergångstid medges och att omfattande utbildningsåtgärder sätts igång. Vissa åtgärder skulle emellertid omedelbart kunna vidtas. Så borde man t. ex. omedelbart kunna kräva att stora kylsystem skulle gå över från direkta till indirekta system. Det innebär att man har ett mycket litet system med freon, som alstrar kylan, medan man i det stora systemet har t. ex. vatten och alkohol som kyls av freonet. På så sätt minimerar man både freonanvändningen och läckageriskerna till dess man också funnit ersättningen till freonet i det lilla kyalstrande systemet. Denna teknik finns redan idag och är på sikt dessutom mycket billigare. Tekniken innebär alltså att man begränsar freonanvändningen till det system som alstrar kyla. En

övergång till denna modell bör ske den 1 juli 1988. Detta bör gälla för system som rymmer över två kilo freon.

Mot. 1987/88
Jo794

Idag sker ingen övervakning eller registrering av inköp av köldmedier. Det är dock ett mycket verkningsfullt sätt att dels få en överblick av åtgången och den minskning i åtgången som olika åtgärder innebär, dels ger det en möjlighet att spåra läckor i system där kylmedier används. En sådan registrering bör därför komma till stånd.

De begränsningar i CFC-användningen som kan uppnås genom de föreslagna åtgärderna på köldmediesidan utgör ett väsentligt led i arbetet med att reducera CFC-användningen i Sverige, bl. a. för att uppfylla Sveriges åligganden enligt Montrealavtalet och de nordiska miljöministrarnas överenskommelse i början av oktober 1987 om en minskning med 25 % till 1991.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att en övergång till indirekta kylsystem skall ske fr. o. m. den 1 juli 1988,
2. att riksdagen begär att regeringen utformar ett registersystem för köldmedieinköp.

Stockholm den 26 januari 1988

Ylva Annerstedt (fp)